

Verse strandingen van enkele bivalvensoorten in opmars tijdens winter 2004 – 2005 aan de Belgische Westkust

Marie-Thérèse Vanhaelen

Naast de uitzonderlijke bivalvenvondsten van voorbije winter (Vanhaelen, 2005) werden ook de strandingen van volgende soorten nauwgezet opgevolgd:

I. De ovale otterschelp *Lutraria lutraria*

Vier jaar na haar verschijnen aan de Westkust, kunnen we deze nieuwkomer niet meer zeldzaam noemen. Vooral tijdens het winterhalfjaar en na stormen vertonen strandingen van deze soort een spectaculair karakter, niet alleen wat de omvang betreft; ook de groeisnelheid van deze bivalven blijft ons verbazen. Ik geef een bondig overzicht:

1. **Eind december 2004** spoelden van De Panne tot Koksijde een honderdtal levende en aangepikte otterschelpen aan. De grootste schelpen waren 10 cm lang.
2. **Eind januari 2005**: van Koksijde tot Oostduinkerke, opnieuw een stranding van levende exemplaren. Toen telde ik 188 doubletten met lengtes van 5,5 cm tot 11,4 cm.
3. **Eind februari 2005**, in De Panne, telde René Billiau 103 exemplaren.
4. **Begin maart 2005** meldde Mark Jacobs vele tientallen verse doubletten *Lutraria lutraria* tussen St.-Idesbald en Koksijde.
5. **In april 2005** tenslotte, kon ik de stormresultaten van 8 april 2005 waarnemen: te Koksijde, Schipgat en vooral te Oostduinkerke, St.-André strandden méér dan 500 grote levende ovale otterschelpen. Op 12 april 2005 lagen de dieren er nog, dood en met uitgestulpte sifo. Bijna alle exemplaren waren groter dan 7 cm ! Ik raapte enkel de allergrootsten op, namelijk één van 10,5 cm, drie van 11 cm, één van 11,5 cm en ... één doublet *Lutraria lutraria* van 12 cm. Dit laatste is voor de Belgische kust het grootste opgemeten doublet.

Ik vraag me af of deze explosief ontwikkelende soort zich verder zal uitbreiden vóór onze kust.

II. De hoekige otterschelp *Lutraria angustior*

Deze reeds lang gekende, doch zelden aangespoelde soort, kende in de winter van 2003 – 2004 een opmerkelijke opflakking; toen werden met zekerheid 42 doubletten *Lutraria angustior* aangetroffen op de Westkust.

Dit jaar kende zij een kleine terugloop, doch bleef zich toch handhaven met, tussen 26-9-04 en 14-6-05 melding van 27 verse doubletvondsten (Francis Kerckhof, Natal

Severijns, Marie-Thérèse Vanhaelen en Filip Nuytens). Hiervan bevatten 10 exemplaren nog vleesresten. Vindplaatsen waren De Panne; Sint-Idesbald, Koksijde en Oostduinkerke.

III. De messchede *Solen marginatus*

Vanaf 21-9-04 spoelden regelmatig enkele verse doubletten aan, maar op 14-3-05, na een guur winteroffensief met vriestemperaturen, vond Mark Jacobs tussen Sint-Idesbald en Koksijde een tiental *Solen marginatus* van, ongeveer 12 cm met het dode dier, wat zeer uitzonderlijk is.

Strandingen van deze soort mét dier doen zich bij ons slechts voor na zeer strenge vrieswinters, bvb in 1985 en in 1997.

De huidige vondst wijst mogelijk op een actuele uitbreiding van de populatie *Solen marginatus* vóór de Westkust. Een totaal van 71 verse doubletvondsten met afmetingen vanaf 6,5 cm tot 14 cm in deze winter (2004-2005) sterkt dit vermoeden.

IV. De grote zwaardschede *Ensis arcuatus*

Met het herstel van deze inheemse *Ensis*-soort gaat het de goede richting uit : meer dan 700 verse doubletten werden geteld te Koksijde vanaf september 2004 tot augustus 2005. Eén werd levend gevonden op 30 december 2004 te Koksijde, 2 met dood dier op 12 april 2005 te Oostduinkerke en 5 met vleesresten (Koksijde en De Panne).

Enkele tientallen waren tweedejaarse exemplaren van 6 à 8 cm. De grootste verse zwaardschede die ik vond was 15,8 cm lang.

Summary

Bivalves on the beach are usually found as empty shells. Some species of bivalves (*Lutraria lutraria*, *L. angustior*, *Solen marginatus*, *Ensis directus*) are being washed ashore as living animals more often during winter 2004-2005 at the western part of the Belgian coast.

Literatuur

VANHAELLEN, M.-TH., 2005. Eerste vondst van de geplooidde zonnenschelp *Gari fervensis* (Gmelin, 1791) op het Belgisch strand. De Strandvlo, (25): 53-54.

VANHAELLEN, M.-TH., 2005. Nog enkele zeldzame bivalve-vondsten op de Belgische Westkust in de winter van 2004-2005. De Strandvlo, (25): 55-57.

**Ter Yde
Pylyserlaan 1
8670 Koksijde**